

КЫРГЫЗ-ТҮРК "МАНАС" УНИВЕРСИТЕТИ
Гуманитардык факультет факультети
Түркология бөлүмү
Курстун программасы

www.manas.edu.kg

Курстун коду	Курстун аты (Кыргызча)	Курстун аты (Түркчө)	Семестр	Апталык саат	Кредит	ЕКТС
TUR-529	РХОН-ЕНИСЕЙ ЖАЗУУ ЭСТЕЛИКТЕРИНИН ТИЛИ	GÖKTÜRKÇE	0	3 + 0	3	4

Курстун деңгээли	Магистратура/ Докторантура
Курстун түрү	Тандоо
Курстун мугалими	Доц.м.а.док. Нурдин УСЕЕВ
Курстун тили	Түркчө
Жардамчылар	Док. Негизбек Шабданалиев
Аудитория	Koridordaki oda
Курстун максаты	Түрколог студенттердин түрк тилдеринин эң байыркы жазма тили болгон Орхон-Энесай жазма эстеликтеринин тилин билиши абзел. Анткени азыркы түрк тилдеринин тилдик өзгөчөлүктөрүн, тарыхый өнүгүшүн изилдөө үчүн байыркы түрк тили өтө маанилүү. Ошондуктан бул сабактын максаты магистранттарга Орхон-Энесай жазма эстеликтеринин тилин окутуу, бул тилдин өзгөчөлүктөрүн үйрөтүү.

Колдонулуучу адабияттар

Колдонулуучу адабияттар	Адабияттын түрү
1 Orhon Yazıtları, Talât Tekin, Ankara: Türk Dili Kurumu yay. 1988.	Китеп
2 Eski Türkçenin Grameri, A. Von Gabain, Ankara: Türk Dili Kurumu yay. 2000	Китеп
3 Orhon Türkçesi Grameri, Talât Tekin, İstanbul: Türk Dilleri Araştırmaları Dizisi 9, 2003	Китеп
4 Orhun Yazıtlarının Bugünkü Durumu. Alyılmaz, Cengiz. Ankara: Kurmay yay, 2005	Китеп
5 Çözülmüş Orhon Yazıtları, Orhon ve Yenisey Yazıtlarının Çözümü, İlk Bildiri. (çev. Vedat Köken). Thomsen, V. Ankara: TDK yay. 1993	Китеп
6 Енисей жазма эстеликтери I: лексикасы жана тексттер, Усеев, Нурдин, Бишкек: 2011	Китеп
7 Памятники древнетюркской письменности. Малов, С. Е. Москва: Nauka, 1952	Китеп

Жетишилчү жыйынтыктар

1	Сабактын жыйынтыгында магистранттар байыркы түрк жазуусун үйрөнүп, бул жазуу менен жазылган тексттерди окуп калышат. Байыркы түрк тилинин өзгөчөлүктөрүн үйрөнүп, таш жазма эстеликтердин үстүндө эпиграфикалык документтештирүү жүргүзүү көндүмүнө ээ болушат.
---	---

Курстун планы

Апта	Темасы
1. Апта	Түрк тилдеринин дүйнө тилдери ичиндеги орду. түрк тилдеринин тарыхый доорлору, Байыркы түрк доору.
2. Апта	Көктүрктөр, байыркы уйгурлар, байыркы кыргыздар жана алар курган мамлекеттер. Орхон-Энесай жазма эстеликтеринин табылышы жана бул багытта жүргүзүлгөн илимий экспедициялар.
3. Апта	Орхон-Энесай жазма эстеликтери тууралуу жалпы маалымат. Изилдениш тарыхы.
4. Апта	Байыркы түрк жазуусу жана өзгөчөлүктөрү. Үндүү тамгалар, муун тамгалары, үнсүз ширешме тамгалары.
5. Апта	Байыркы түрк жазуусу жана өзгөчөлүктөрү. Үнсүз тамгалар, ажыратуу белгилери, тамгалардын сөз башындагы жана ичиндеги колдонулушу.
6. Апта	Байыркы түрк тилинин лексикалык өзгөчөлүктөрү.

Курстун планы

7. Апта	Байыркы түрк тилинин фонетикалык өзгөчөлүктөрү.
8. Апта	Ара сынак
9. Апта	Байыркы түрк тилинин морфологиялык өзгөчөлүктөрү.
10. Апта	Байыркы түрк тилинин синтаксистик өзгөчөлүктөрү.
11. Апта	Текст үстүндө көнүгүүлөр (Көл Тигин жазма эстелиги)
12. Апта	Текст үстүндө көнүгүүлөр (Билге Каган жазма эстелиги)
13. Апта	Текст үстүндө көнүгүүлөр (Тунйукук жазма эстелиги)
14. Апта	Текст үстүндө көнүгүүлөр (Бегре (Е 11) жазма эстелиги)
15. Апта	Текст үстүндө көнүгүүлөр (Талас 2 жазма эстелиги)
16. Апта	Жалпы сынак

Баалоо

Баалоо каражаты	Саны (даана)	Үлүшү (%)	Жалпы үлүшү
Арасынак	1	40	40
Финал сынагы	1	60	60